

EKOLOŠKI

BILTEN

besplatan primjerak

DRUŠTVA PRIJATELJA PRIRODE

*** GODINA 3 * BROJ 21 * ODŽAK * 01.03.2012.**

Elektronske verzije Biltena može pogledati na www.vrbovac.com

"Konjuško crvenilo"
Stevo Cenbauer

Ekološki bilten
Društva prijatelja prirode
"Lipa"
Tel.: 031 762 135
031 711 666
Fax.: 031 711 665
www.vrbovac.com
dpp.lipa.odzak@gmail.com

Glavni i odgovorni urednik
Ivo Lubina

Izvršni urednik
Zijad Terzić

Redakcija
Niaz Šabić, Katarina Čamber,
Asmer Kršić, Ilica Vidović,
Ilija Ilić, Šefika Omerbašić,
Anto Knežević

Grafička obrada
Ivica Katić

Lektor
prof. Dževida Porobić

Tiraž
200 primjeraka

Štampa
REKLAME Odžak

Projekt izdavanja Biltena
financira:
FEDERALNO MINISTARSTVO
OKOLIŠA I TURIZMA

AGENCIJA ZA VODNO
PODRUČJE RIJEKE SAVE

MINISTARSTVO PROMETA,
VEZA, TURIZMA I ZAŠTITE
OKOLIŠA ŽUPANIJA POSAVSKE

MJESEC DANA

Jedan mjesec ni tam ni vam.

Svi vi koji pratite naš Bilten zasigurno ste očekivali i prije mjesec dana izlazak ovog broja. Pa tako bi i trebalo biti, ali šta je tu je. Poteškoće koje su zahvatile širu zajednicu prisutne su i kod nas. Vrlo je teško prezentirati značaj ovakvog načina djelovanja. Kako onim koji imaju finansijsku moć objasniti da u ovako teškoj ekonomskoj situaciji opšte besparice, postoji potreba da se djeluje na ekološku svijest naših sugrađana. Teško. Ekologija je kod nas još uvijek sedma rupa na svirali ili nešto bez čega se može. Ne mogu da ne postavim pitanje zašto je u protekle dvije godine «grant za zaštitu okoliša» u proračunu Županije Posavske ostao nerealiziran? Ipak smo kod županijskih organa vlasti naišli na susretljivost pri rješavanju našeg zahtjeva. Postizborne promjene ili dugotrajne teškoće pri formiranju nove vlasti na federalnom nivou učinile su nedostupnim još jednu polugu financiranja našeg biltena. Najizdašnja pomoć je stigla od onih koji raspolažu najmanjim proračunom, Opštine Odžak. Ove godine u financiranje projekta «Ekološki bilten» uključila se i Agencija za vodno područje rijeke Save».

U nadi da će ove godine ekologija imati veći značaj, podarili smo vam još jedan broj Biltena. Bujrum.

Ivo Lubina

SADRŽAJ

2. Ivo Lubina - Mjesec dana
3. Radinka Dujak - Lokalni ekološki akcioni plan
4. Ilija Ilić - Sava - medijska kampanja
4. Ilija Ilić - Obavezno uklanjanje ambrozije
5. Redakcija - Od otpada do briketa
5. portal Opštine Odžak - Javna rasvjeta
6. Katarina Čamber - Priroda uzvraća udarce
7. Ilija Ilić - ABCD Posavina
7. Ilija Ilić - Sudbina kolektora
8. i 9. Ivo Lubina - Aktivnosti Društva
10. Zijad Terzić - 1001 nacin kako...
12. Anto Knežević - Okoliš i politika
13. Pavo Vilić - Osobine vode...
14. Niaz Šabić - Hutovo blato
15. Ilica Vidović - Vizionar i karizmatik II. dio
16. Asmer Kršić - Fikretov komad prirode
16. Značajni datumi 10. i 11. mjesec
16. odabrala Mara Barišić - Kad u proljeće prođem - Phil Bosmans

IZRAĐEN LOKALNI EKOLOŠKI AKCIONI PLAN OPĆINE ODŽAK

Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP) općine Odžak je izrađen u okviru MDG-F programa Očuvanje okoliša i klimatske promjene: «Standardizacija upravljanja okolišem: povezivanje lokalnih i državnih aktivnosti u Bosni i Hercegovini».

MDG-F je trogodišnji program koji zajednički provode pet UN agencija UNDP, UNV, UNEP, FAO i UNESCO, u partnerstvu sa Ministarstvom za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose BiH, Ministarstvom civilnih poslova BiH, Ministarstvom za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS, Ministarstvom okoliša i turizma FBiH, Ministarstvom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, općinama, te organizacijama civilnog društva. Program se financira sredstvima španjolskog Fonda za dostizanje milenijjskih razvojnih ciljeva (MDG-F).

Općina Odžak je pristupila izradi LEAP-a jer je prepoznala korist koju donosi ovakav pristup planiranju u oblasti zaštite okoliša koji za našu općinu znači kreiranje plana aktivnosti na poboljšanje stanja životne sredine, poboljšanje usluga u oblasti životne sredine i podizanje svijesti građana o njenom značenju. To će pomoći da se naša općina, u planskom periodu od 6 godina, ostvarenjem operativnih ciljeva približi viziji koja je kao i strateški ciljevi definirana na 20 godina. Vizija općine Odžak je postati ekološki čista, gospodarski i društveno razvijena sredina s očuvanim prirodnim i kulturno-

povijesnim resursima. Kao operativno i koordinacijsko tijelo zaduženo za proces izrade LEAP-a imenovana je Radna grupa za izradu LEAP-a sastavljena od predstavnika općinske uprave, županijske uprave i nevladinog sektora koju je vodio koordinador. U cilju što uspješnije i sveobuhvatnije izrade Lokalnog Ekološkog Akcionog Plana (LEAP-a) za općinu Odžak koji je baziran na participatornom pristupu i aktivnom uključenju građana, Tim za izradu LEAP-a općine Odžak je proveo anketu o trenutnom stavu građana po pitanjima okoliša na području općine. Anketom je obuhvaćena cijela općina i anketirano je 342 stanovnika općine. Na temelju rezultata ankete i prikupljenih drugih pokazatelja izvršena je analiza stanja životne sredine za oblasti korištenja i zaštite voda, tlo i otpad, atmosfera i energija i biodiverzitet i kulturno-povijesno naslijeđe. Za unaprjeđenje stanja životne sredine općine Odžak definirani su strateški (četiri) i operativni ciljevi (dvanaest) i akcioni plan sa skupom mjera i projektnih prijedloga (četrdesetjedan) koji će doprinijeti ostvarenju ciljeva i vizije.

Za praćenje i ocjenjivanje

ostvarivanja LEAP-a postavljani su odgovarajući indikatori. Za potrebe praćenja i provedbu aktivnosti i projekata definiranih u LEAPu, ustanovit će se LEAP Evaluacijski Tim (LET) koji će pratiti provedbu LEAP-a u svim oblastima djelovanja i na svim nivoima, te po potrebi inicirati izmjene i dopune LEAP-a.

U okviru programa MDG-F Zaštita životne sredine i klimatske promjene „Standardizacija upravljanja okolišem: povezivanje lokalnih i državnih aktivnosti u BiH“ raspisan je javni poziv za podnošenje prijedloga projekata za nevladine organizacije u cilju razvoja i implementacije projekata proisteklih iz prioritarnih oblasti identificiranih u lokalnim ekološkim akcionim planovima lokalnih zajednica koje su podržane od strane MDG-F programa. Nevladina organizacija Centar za razvoj i podršku CRP Tuzla aplicirao je za općinu Odžak s projektom „Optimizacija sistema javne rasvjete u općini Odžak“ u ukupnoj vrijednosti od 75.000 KM koji će biti 50% sufinanciran od općine Odžak, a 50% učešćem MDG-F programa. Projektom će biti izvršena zamjena određenog broja postojećih živinih sijalica javne rasvjete sa štedljivim LED sijalicama što će dovesti do uštede energije u sistemu javne rasvjete i smanjenja emisije ugljikova dioksida.

Lokalni ekološki akcioni plan (LEAP) je korak na putu unaprjeđenja naše životne sredine.

Radinka Dujak

Prezentacija projekta o rijeci Savi

10 MILIJUNA EURA ZA MEDIJSKU KAMPANJU

U zgradi Delegacije Europske unije u Sarajevu upriličena je prezentacija medijske kampanje pod nazivom "Uz Savu, na Savi, za Savu" čiji je cilj uključivanje šire javnosti u javnu raspravu o Nacrtu plana upravljanja slivom Save. Kampanja je počela potkraj prošle i trajat će do 21. travnja ove godine. U tom razdoblju bit će emitirani spotovi, dokumentarni film i radio-reportaže, sve s namjerom da se javnost podsjeti na prirodne ljepote sliva Save.

Projekt medijske kampanje realizira se u sklopu projekta prekogranične suradnje Hrvatske i Bosne i Hercegovine do 2013. godine i vrijedan je 10 milijuna eura. Financijski okvir osigurala je Europska unija. Dosadašnji naponi sudionika u projektu bili su usmjereni na organiziranje edukativnih radionica za predstavnike lokalne zajednice, privrednike i civilni sektor.

Inicijativa Ministarstva poljoprivrede Posavske županije

OBVEZA UKLANJANJA AMBROZIJE

Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Posavske županije obavještava javnost o obveznom uklanjanju ambrozije u cilju njenog suzbijanja i sprječavanja daljnjeg širenja. Taj opasan korov ima veliku štetnost u poljoprivredi, ali i za zdravlje ljudi. Mjere uklanjanja ambrozije dužni su provoditi vlasnici i korisnici obrađenog i neobrađenog zemljišta, šuma, lovišta, građevinskog zemljišta, potom svi oni koji upravljaju vodotocima i kanalima, održavaju parkove, groblja i druge zelene javne

površine, kao i oni koji održavaju površine uz javne ceste.

Iz Stručne službe Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva apeliraju da se tijekom vegetacijske sezone, u više navrata, od travnja do kraja lipnja prije cvjetanja, pa sve do listopada, provode mjere suzbijanja i uništavanja ambrozije. Pelud ambrozije je jedan od najjačih poznatih alergena. Oko 10 posto stanovništva alergično je na ambroziju.

Ilija Ilić

OD OTPADA DO BRIKETA

Naša se općina može pohvaliti stolarijama čiji je proizvodni program prozora, vrata, kuhinjskog namještaja i drugih proizvoda od drveta, prepoznatljiv kako na domaćem tako i na inozemnom tržištu. Za neke od njih, trupci su ulazna sirovina. Posjeduju vlastite pogone za rezanje i sušenje građe. Neke opet, koriste u radu već osušenu-pripremljenu građu. Rezanjem trupaca kao i različitim obradama drveta, nastaje relativno velika količina otpada koji se manje-više mogao koristiti kao ogrjev. Tehnološka unapređenja peći za grijanje zahtijevala su i specijalizirano gorivo. O pomaku u

iskorištavanju drvne sirovine kao kvalitetnog goriva prenosimo iskustva iz firme „Sejdić Commerce“.

„Obradom drveta dolazimo do otpada-pilota. Obradom jednog kubika drveta, bez obzira koje je vrste, ima oko 150 kg pilote. U startnom razvoju naše firme nismo imali mogućnosti ništa investirati u preradu dobivenog otpada. U tom periodu to je završavalo u stajama i stvaralo ekološka zagađenja. Razvojem naše firme investirali smo 2000-te godine u stroj briket-mašina. Od tog perioda sav taj dobiveni otpad je prešan u briket profila 120x40 mm. Energetski rezultat eko-briketa u praksi: 1000

kg briketa mijenja 4 kubika drveta. Kaloričnost briketa jednaka je bilo kojoj sirovini za loženje. To je 100 % ekološko gorivo, nema nikakvih otpadnih materijala i to je još jedan od proizvoda u našoj firmi koji je prepoznatljiv i u regiji i u Europi. Ambicije firme su, za naredni period, doći do još jednog ekološkog artikla koji se naziva peleti. Jedina razlika između briketa i peleta je ta što se briket loži ručno, a peleti automatskim doziranjem u peć,“rekao nam je Sejdić Safet, direktor firme.

Nadamo se skoroj pojavi peleta izrađenih na domaćem terenu.

redakcija

UNAPREĐENJE SUSTAVA JAVNE RASVJETE

U petak je u uredu općinskog načelnika, gospodina Luke Jurić, održana prezentacija projekta "Optimizacija sistema javne rasvjete u općini Odžak", inače prvog projekta ove vrste predviđenog Lokalnim ekološkim planom općine Odžak za period 2012.-2017. godine.

Projekt je prezentiran od strane predstavnika CRP - Centar za razvoj i podršku iz Tuzle, gospodina Edina Zahirovića, koordinatora Projekta i gospodina Darka Tišme, suradnika na Projektu. Budući da se sustav javne rasvjete na području općine Odžak do sada pokazao prilično neefikasnim, troškovi javne

rasvjete, naime, na godišnjoj razini iznose čak 220.000 KM uz godišnje troškove održavanja u iznosu 22.000 KM, jedan od prioritarnih oblasti identificiranih u Lokalnom ekološkom akcionom planu (LEAP-u) općine Odžak za period 2012.-2017. godina je upravo iz ovog dijela komunalne infrastrukture. Nakon prijave na javni poziv koji je potkraj prošle godine objavljen od strane UNDP BiH i Centra za razvoj i podršku – Tuzla (CRP) općini Odžak je odobren pilot projekat "Optimizacija sistema javne rasvjete u općini Odžak" čija ukupna vrijednost iznosi 75.000 KM. Projekat će se realizirati

sredstvima UNDP iz programa "Standardizacija upravljanja zaštite životne sredine" i namjenskim sredstvima općinskog proračuna. Projekat podrazumijeva zamjenu postojećih LED rasvjetnim tijelima u širem dijelu gradskog središta a njegovom realizacijom ostvarit će se znatne uštede na ime potrošnje električne energije za javnu rasvjetu. Potpisivanje Memoranduma o zajedničkoj suradnji na Projektu između općine Odžak i Centra za razvoj i podršku iz Tuzle očekuje se u narednih nekoliko dana.

portal Opštine Odžak

PRIRODA UZVRAĆA UDARCE

„Ljudi, pada snijeg, napokon!“- riječi su mnogih koji su ga željno iščekivali, kako bi upotpunili zimsku idilu. Dok sitne pahuljice lepršaju nad Odžakom, sretni su samo oni koji u sebi imaju ono nešto, dječje, razigrano. To je onaj osjećaj koji nam je nedostajao za Božić. Toplina doma kao da se širi iz srca, a osmijeh od uha do uha ne nestaje. Pucketanje vatre u kaminu, topli napitci i kućna druženja, one su lijepe stvari na koje nas zima natjera. I onda, kao grom iz vedra neba, pojavi se pitanje: „Uf, kako ću do posla sutra, i kome se uopće radi na ovakvim minusima?“ (Ma nema veze, ja ću ko Scarlet : "O tome ću razmišljati sutra," jer zasad uživam:)

Pahulja po pahulja, i eto

nama prometnog kolapsa. Svi proklinju zimu, zimske službe, ovoga, onoga itd. a nitko se nije zapitao je li nam to priroda uzvraća udarac? Kad god se pojavimo u prirodi, napravimo nešto čime joj mijenjamo ekološku nišu. Siječemo šume, zagađujemo rijeke, rijeka Bosna je promijenila svoj tok zbog nekontroliranog vađenja šljunka, na nekim dijelovima je i zatrpana smećem. Sve što učinimo, a da nije u skladu sa prirodnim zakonima, može dovesti do klimatskih promjena. Ovdje ne mislim, naravno, da jedan mali Odžak mijenja klimu cijelog svijeta, ali od nekoga moramo krenuti. Sada je priroda odlučila pokazati „zube“. Do sada se stalno govorilo o globalnom zatopljenju,

a sada možemo zaključiti da smo možda na pragu ledenog doba. Za avanturiste, romantičare, mališane, i one mlade duhom, ovakvo vrijeme je idealno za zimske radosti. Na svu sreću, živimo u nizinskom području, zaobilaze nas potresi, tsunamiji, i druge elementarne nepogode, pa se ne bi trebali brinuti oko metar-dva snijega, otopit će se, nekad. Pitam se kome bi smetao snijeg da su i najmanje prometnice očišćene, da pješaci imaju očišćen nogostup? Vjerujem da bi jedini komentar bio: „Ufff, jest hladno!“

Neka nama snijega, sve u svoje vrijeme, ali gospodine Celzijuse, podebljajte malo u plus, ponestaje nam energenata za grijanje.

Katarina Čamber

Promocija energetskeg iskorištavanja poljoprivredne biomase u Posavini

STRUJA, GORIVO I TOPLINA IZ ALTERNATIVNIH IZVORA

Korištenjem biomase pruža se mogućnost ostvarivanja pozitivnih ekonomskih učinaka i onih za okoliš. Izvori poljoprivredne biomase, koja se koristi u energetske svrhe su otpad i ostaci iz poljoprivredne proizvodnje te energetske usjevi

U Domaljevcu je održan treći sastanak partnera na projektu „ABCD Posavina“, koji se provodi u sklopu programa prekogranične suradnje Hrvatske i Bosna i Hercegovine, a u kojemu sudjeluju hrvatski Energetski institut „Hrvoje Požar“ i Institut za genetičke resurse Sveučilišta u Banja Luci, koji su i nositelji projekta u dvjema državama, te partneri - Vukovarsko srijemska županija, Brčko distrikt i općine Domaljevac, Orašje, Odžak i Bosanski Šamac. Provedba tog projekta, koji će trajati 24 mjeseca, započela je početkom ožujka prošle godine. Kako nam je kazao Željko Josić, načelnik domaljevačke općine, radi se o promociji energetskeg iskorištavanja poljoprivredne biomase u Posavini. Primarne ciljne skupine projekta su regionalna i lokalna uprava i samouprava, poljoprivrednici, poljoprivredne srednjoškolske ustanove u regiji te potencijalni investitori. Kako je rečeno, korištenjem biomase pruža se mogućnost ostvarivanja pozitivnih ekonomskih

učinaka i onih za okoliš. Izvori poljoprivredne biomase, koja se koristi u energetske svrhe su otpad i ostaci iz poljoprivredne proizvodnje te energetske usjevi. Glavni oblici iskorištavanja biomase su proizvodnja bio plina, bio dizela i bio etanola. Bio plin se može koristiti za proizvodnju električne energije i topline, kao i za proizvodnju bio metana koji se može koristiti kao pogonsko gorivo ili injektirati u mrežu prirodnog plina. Bio dizel i bio etanol se koriste kao pogonsko gorivo za motorna vozila. Drvenasta biomasa, primjerice ostaci iz voćarstva, primarno se koriste za proizvodnju električne energije i topline. U cilju održivog korištenja prirodnih resursa potrebno je energetske iskorištavanje poljoprivredne biomase uskladiti s drugim politikama, prije svega proizvodnjom hrane, kako bi se ostvarile prednosti vezane uz ruralne proizvodnje i zaštitu okoliša. Kako je istaknuto, projekt ima četiri specifična cilja, a to su analiza potencijala za korištenje poljoprivredne biomase u regiji, uključivanje iskorištavanja poljoprivredne biomase u regionalne (lokalne) razvojne planove, edukacija poljoprivrednika i promocija korištenja energije biomase s ciljem održivog razvoja. Idući sastanak o ovom projektu održat će se 29-ti veljače u Vukovarsko-srijemskoj županiji.

Kakva je daljnja sudbina kolektora i pročistača otpadnih voda u Odžaku

FINANCIRANJE NA ISPITU RAZUMIJEVANJA I DOBRE VOLJE

Za održavanje tog postrojenja potrebno je godišnje osigurati oko 800 tisuća maraka. Tijekom sastanka iznesena su četiri moguća modela osiguranja sredstava. U tome bi, kako se čulo, mogli sudjelovati građani kroz uvođenje naknade, županija, općina i eko-udruge

Predstavnici parlamentarnih stranaka u Općinskom vijeću Odžak održali su sastanak s načelnikom općine i predsjednikom općinskog parlamenta o daljnjim aktivnostima vezanim za funkcioniranje milijunski vrijednog kolektora i pročistača otpadnih voda u Odžaku. Posebice je istaknuta važnost održavanja tog postrojenja čiji je vlasnik općina, a čija je gradnja trajala godinama. Za tu namjenu potrebno je godišnje osigurati oko 800 tisuća maraka. Tijekom sastanka iznesena su četiri moguća modela osiguranja sredstava za normalno funkcioniranje kolektora i pročistača otpadnih voda. U tome bi, kako se čulo, mogli sudjelovati građani kroz uvođenje naknade, županija, općina i eko-udruge.

Luka Jurić, načelnik odžačke općine, kazao nam je da su kolektor i pročistač otpadnih voda u probnoj fazi rada te da je odžačka općina u prednosti samim tim što ima takvo milijunski vrijedno postrojenje, a druge

općine tek trebaju krenuti u takvu investiciju, koja je obveza na putu zaštite okoliša. Kako je slikovito rekao – dobili smo mercedes, a na nama je da sada u njega sipamo gorivo i održavamo ga u životu. Po njegovim riječima ima više načina da se namaknu potrebna sredstva, samo je potrebno više razumijevanja, suradnje i dobre volje.

Dio sredstava, kako tvrdi, može se osigurati iz naknada domaćinstava i poduzeća, naslonjenih na novoizgrađeni kapacitet, potom od dijela sredstava komunalne naknade, te iz županijskog proračuna u koji pristižu sredstva za te namjene. Isto tako, postoje i sredstva federalnog Fonda za zaštitu okoliša. Iako će o sudbini milijunski vrijednog kolektora i pročistača otpadnih voda u Odžaku odlučiti vijećnici u općinskom parlamentu, postoji još jedno rješenje – njegovo zatvaranje. To bi ipak bilo najgore moguće rješenje, i za zdravlje ljudi i za okoliš.

AKTIVNOSTI DRUŠTVA

MUSALA - Bugarska

Musala je najviši vrh u Bugarskoj, a i na Balkanu. Nalazi se na 2.925 metara nadmorske visine, na planini Rili u istoimenom nacionalnom parku udaljenom oko osamdeset kilometara od Sofije.

Odlazak na Musalu nam izmiče gotovo dvije godine, uvijek nam iskrasne neka obaveza koja prouzrokuje odustajanje od odlaska na ovaj cijenjeni vrh. Ovog puta sreća nas je poslužila, pridružili smo se grupi visokogoraca iz Beograda i po stizanju u skijaški centar Borovec, uspon je otpočeo ka planinarskom domu «Hiža Musala» (2.389 m). Za razliku od većeg dijela šestosatne hodnje, kod doma nas je dočekaao vrlo jak vjetar i prikovao nas u domu. Odustajemo od planiranog uspona Deno (2.790 m). Jutro je promijenilo sve. Vjetar nije više tako jako tukao. Palo je oko 40 cm novog snijega, što je znatno otežavalo uspon na vrh. Poslije sat i pol hoda izbijamo na plato ispod planinarskog doma «Ledeno jezero» (2.720 m). Polako se razdanjuje, a i snijeg nije više tako dubok. Kod doma stavljamo dereza, pojaseve i prusike za siguran hod po grebenu. Na vrhu nas čeka sunce, obasjava oblake odozgor. Nepregledan horizont, iz oblaka vire vrhovi Stare Planine, Vitoše, Pirina i Rodopa. Neprocjenjivo zadovoljstvo potiskuje umor u drugi plan, a svi uloženi naponi se zaboravljaju.

Ivo Lubina

KONJUH NAŠ SVAGDAŠNJI

U dvadesetak dana četiri puta smo jezdili ka konjuškim njedrima. Prvi izlazak smo upriličili za naše prijatelje planinare iz Švicarske koji provode novogodišnje praznike u rodnom kraju. Polazna točka nam je Zobik, srce Konjuha, pa uspon na Vardu, a zatim po grebenu Malog Konjuha do samog vrha (1.326 m). Na vrhu nas dočekalo oko dvadesetak centimetara snijega, a silazak niz Kardeljevku pokazao je da su naši prijatelji dobra iskustva stekli u švicarskim Alpama. Kako im se svidio Konjuh, dogovorili smo da ponovo dođemo na drugi dan Nove godine i pridružimo se banovićkim planinarima na njihovom tradicionalnom pohodu na Zelen boj. Rečeno i urađeno. Lijep i sunčan dan, a i želja da se potroše unesene kalorije tokom prazničkog slavlja, izmamio je veliki broj ljubitelja prirode. Lagani uspon i fruštuk na vrhu, a na silasku je palo i prvo ovogodišnje sunčanje. Odlazak prvog vikenda na Njivice na VIII novogodišnje susrete planinara u organizaciji PD Drenik Živinice već je dugo planska

aktivnost našeg Društva. Srdačni domaćin je ponovo ponudio novu stazu za šetnju, topao čaj i vruć grah uz kamin doma na Njivicama.

U sklopu priprema za Memorijalni uspon na Lupoglav i ove smo se godine okupili da stičući potrebnu kondiciju povežemo tri konjuška doma i pritom ispenjemo i njegove vrhove. Ponovo smo krenuli sa Njivica na Božiku (1.155 m), ali ovaj put smo, koristeći znanje iz ljetosnih hodnji, izabrali pravi put preko Šupljog javora, Suhodrvlja (1.177 m), Trošen kamena i Miljkovca do Javorja. Ali to što smo pratili dobro marku ne znači da je bilo lagano, snijeg je na pojedinim dionicama dozeao dubinu i do jednog metra. Prtiti tako dubok snijeg oduzeo nam je previše vremena i snage (čak i neumornom Semiru), a niske temperature nisu dozvoljavale veće zastanke, samo kratki predah za čaj i sendvič. Jedanaest i pol satno hodanje kroz dubok snijeg i nepoznanica šta nas očekuje da dionici prema Zobiku uticalo je da se plan za sutra promijeni. Odlučili smo se popeti na Banderu (1.209 m) i Borinom stazom sići u Stupare.

1001 NAČIN KAKO ZAGORČATI ŽIVOT OBIČNOM ČOVJEKU

KRONOLOGIJA

Godine 1999., u okviru projekta obnove Srednje škole u Odžaku, sagrađena je i jedna zgrada na uzvišenju pored Osnovne škole. Zgrada nije imala kanalizaciju, pa je naprečac pronađeno najjednostavnije rješenje: kanalizajski vodovi će, do najbližeg glavnog voda u Ulici Redže Porobića, ići kroz susjedno dvorište. Vlasnik parcele kroz koju će prolaziti kanalizacija, Šukrija Bjelošević, „pao“ je na priču tadašnjeg ravnatelja Srednje škole, Ante Šimića, da će zgrada biti đачki dom za djecu poginulih branitelja, siromašnih roditelja i za izvrsne učenike. Kanalizacija je prošla kroz dvorište, a ubrzo potom, u zgradu se nisu uselili đaci nego profesori s obiteljima.

Godine 2002., na placu koji je naslijedila od pokojnog oca, Zuhra Sinanović, rođena Bjelošević, počela je s gradnjom kuće. Završit će je 2010. g., ali će radost i sigurnost koju daje vlastiti dom ubrzo biti zamijenjeni očajem i nemoći zbog oholosti susjeda.

U periodu od **2002. do 2010.g.**, dakle, u vrijeme izgradnje kuće, Zuhra Sinanović je u više navrata predlagala stanarima tzv. „đачkog doma“ da riješe kanalizaciju na pravi način, s odgovarajućim profilima cijevi, naročito stoga, što se na postojeći, neodgovarajući odvod, u međuvremenu priključilo još jedno domaćinstvo. Velikodušno je opet, kao i onomad njezin pokojni otac, ponudila prokopavanje kanalizacije kroz vlastito dvorište. Stanare to uopće nije zanimalo, iako im je jasno dala do znanja da poslije useljenja u kuću neće dozvoliti nikakva iskopavanja po dvorištu. Usmeno se, s istim prijedlogom, obratila i općinskoj komunalnoj inspektorici Zlati Mujan.

Početak novembra 2011. godine, na prostoru između tzv. „đачkog doma“ i Zuhrine kuće, pojavili su se nekakvi „radnici“. Iza njih je ostala kanalizacijska cijev koja je virila iz raskopane zemlje. Misterioznost iskopavanja bit će razriješena u narednim danima, kada iz kanalizacijskog šahta, pored „inkrimiranog doma“, poteče smrdljivi potok fekalija prema Zuhrinom dvorištu. Jasno je bilo sljedeće: u tzv. „đачkom domu“ zaštopala se kanalizacije, pa je opet pronađeno najjednostavnije rješenje – u protočnoj cijevi u šahtu izbušiti rupu, a konfiguracija zemljišta i gravitacijska sila već će

se pobrinuti da fekalije završe u tuđem dvorištu.

Otada pa do dana današnjega, Zuhra se bori s nesnosnim smradom, s prijetnjom zaraze i s (ne)odgovornim institucijama.

MOLBE, PRITUŽBE, ŽALBE, PISMA...

Zuhra u registrator uredno slaže svu dokumentaciju vezanu za ovaj slučaj. Uskoro će joj, kako stvari stoje, biti potreban i novi.

Za „svoj“ problem prvo se obratila „Komunalcu“. Tamo joj je jasno rečeno da oni niti imaju, niti išta žele imati s nelegalnim kanalizacijskim vodovima.

Potom se obratila općinskoj komunalnoj inspektorici Zlati Mujan, koja ju je uputila na Sanitarnu inspekciju u Orašju. Od njih je dobila pismeni odgovor (jedan od rijetkih!) kako su, Odlukom Općinskog vijeća općine Odžak o komunalnom redu, od 29.10.2001.g., problemi s kanalizacijom u nadležnosti općinskog komunalnog inspektora u Odžaku. „Pranje ruku“ nije uspjelo, pa je općinska komunalna inspektorica Zlata Mujan (tek nakon mjesec i po dana od pojave problema) u svom uredu na „Saziv“ pozvala „strane u sporu“: stanare zgrade i Zuhru Sinanović. Tu nije postignut nikakav dogovor, pa je inspektorica, uobičajenim birokratskim ritmom, tek poslije 20 dana (a 2 mjeseca od pojave problema), u pratnji djelatnika „Komunalca“, izašla na lice mjesta. Zuhra do dandanas nije dobila nikakav zapisnik o ovim „intervencijama“. Niti se, naravno, do dandanas išta riješilo.

Popis osoba i ustanova na koje se pismima, molbama, žalbama obraćala Zuhra Sinanović:

1. Načelnik općine Odžak
2. Komunalna inspekcija Odžak
3. Komunalna inspekcija Orašje
4. Sanitarna inspekcija Orašje
5. O.Š. Vladimira Nazora Odžak
6. MUP Odžak
7. Komunalno poduzeće Odžak
8. Radio postaja Odžak
9. Radio Preporod Odžak
10. Zavod za javno zdravstvo Orašje (Služba za epidemiologiju i higijenu).

Zuhra je u više navrata pokušavala dogovoriti i susret s načelnikom Općine Lukom Jurićem, te mu osobno objasniti groznu situaciju u kojoj se našla, ali joj to nije uspjelo.

Od „važnih“ općinskih djelatnika jedini koji se makar udostojio posjetiti „mjesto spora“ bio je Derviš Šaćirović, predsjednik Općinskog vijeća.

MALO ATMOSFERE OPĆINJENOSTI JAČIMA I PREZIRA SLABIH

Primjer Prvi: Na famoznom „Sazivu“ u uredu inspektorice Mujan, Salih Sinanović, Zuhurin muž (koji također živi u istoj kući sa svojom suprugom) pokušao je sa stručnog aspekta (on je doktor-epidemiolog) elaborirati problem. Inspektorica mu to nije dozvolila, nego je, kada je on ustrajao u namjeri da to ipak učini, pozvala policiju da ga udalji, s obrazloženjem da ne može biti na „Sazivu“, jer je SAMO sustanar u kući svoje supruge. Ali joj na pamet nije palo da to isto učini i s Tihomirom Kovačevićem, općinskim djelatnikom i također SAMO sustanarom u stanu svoje supruge, kada je drsko nasrnuo na Zuhru Sinanović ovim riječima: „Ne seri, Zuhra, šta zajebavaš?!“

Primjer Drugi: Kako joj nije uspjelo nagovoriti Zuhru da dozvoli ponovno kopanje dvorišta, inspektorica Mujan zaprijetila je da će

naći radnike koji će to uraditi na mjestu gdje je ionako nelegalno napravljena terasa, te pronaći dokaze o namjernom začepljenju kanalizacijskog voda. A vlasnica Zuhra Sinanović sama će snositi troškove.

Pitanje: Ako se općinska komunalna inspektorica ovako strogo postavlja prema jednoj terasi uz kuću na privatnom posjedu, znači li to da će nas uskoro obradovati prizor kolone bagera u čaršiji u veličanstvenom pohodu na otvorene, ograđene, poluograđene, ostakljene terase, parkinge, objekte na javnom zemljištu, „uredno“ katastarski i gruntovno uknjižene, vraćanje ukradenih „komada“ ulica i ravnjanje uzoranih putova? A sve o trošku „vlasnika“? I da će odgovorni završiti u zatvoru? O trošku države, naravno!

Imamo još mnoštvo pitanja, koja ćemo, zasada, staviti na mirovanje, a sve u nadi da će „Zuhurin slučaj“ biti pozitivno riješen, u duhu razumnosti, pravednosti, dobrosusjedskih odnosa i ljubavi prema običnom, malom čovjeku. (Priznajem, malo mi je slatkasto-patetična ova rečenica!)

Zijad Terzić

(U sljedećem broju: Ozabavljena, književna verzija istih događaja!)

Sl.1. Potok fekalija iz tzv. „đačkog doma“

Sl. 2. Potok usmjeren ka Zuhriinoj kući

Sl. 3. „Odgovarajući“ profil kanalizacijske cijevi

OKOLIŠ, POLITIKA I OPĆE DOBRO

Drevni grčki mislitelji vidjeli su politiku kao djelovanje za opće dobro. A očuvanje prirode je opće dobro. Međutim, suvremeni političari ne obraćaju dovoljno pozornosti zaštiti okoliša. Na području bivše Jugoslavije veoma je malo okolišno svjesnih političara. Zato su ti rijetki političari još dragocijeniji za našu objektivnu procjenu stanja prirode. Ovdje navodimo nekoliko misli jednoga od tih okolišno svjesnih političara.

Zašto političari ne štite prirodu?

Okolišno svjesni političar odgovara: »Suvremena politika djeluje na način koji ističe pojedinca i njegovo ja. Političari se međusobno natječu. Njihova slika u javnosti se pokazuje u najboljem svjetlu. Sustav je napravljen tako da političari mogu prikrivati pogriješke ili ih nijekati. Nije važna istina, važan je tek vanjski izgled. Istodobno prstom upiru u svoje političke protivnike i vrijeđaju ih, a time javnosti sigurno ne prenose visoke ideale. Iskrenost i istinoljubivost u politici više su iznimka nego pravilo. »Ako se osviješteni [pošten, nesebičan] čovjek prihvati politike, teško će uspjeti. To jest, teško će se boriti protiv brojnih niskih udaraca koji ga očekuju. Može se dogoditi da će ga mnogo toga povrijediti i izbaciti iz takta.« »[Političari] prihvaćaju pravila postojeće igre kako ne bi izgubili vlast i slavu koje su im tako važne. Za svijet uopće ne mare jer su već ionako na njegovu vrhu; uspjeh su već postigli, pa zašto bi onda išta mijenjali?« »Iako je većini jasno da planet propada, nitko nije u stanju poduzeti ništa kako bi to spriječio. Postojeći obrasci gospodarskog razvoja vode prema uništavanju Zemlje, a dobitak [profit] kao vodič gospodarskih aktivnosti Zemlje i čovječanstva. [...] Političari često djeluju poput marioneta koje pokreću skriveni interesi u pozadini.« »Što se tiče očuvanja okoline, za politiku najrazvijenijih možemo reći da je, s

djelomičnim iznimkama, potpuno podređena interesima kapitala i posve bezuspješna.« »Postoji mnoštvo nevladinih udruga koje pokušavaju u ljudima podići svijest o propasti Zemlje. Upozoravaju na sve zagađeniji zrak, vodu, zemlju, na globalno zagrijavanje atmosfere, vode i zemlje. Pokušavaju utjecati na svijest političara kako bi se već jednom pokrenuli i usvojili zakone kojima bi se Zemlja mogla očuvati. Političari ih ponekad poslušaju, pa čak i sami pričaju o nužnosti očuvanja naše okoline. Ipak, do bitnih promjena ne dolazi. Interesi gospodarskih skupina, osobito naftnih, snažniji su i uspijevaju zaustaviti i one inicijative koje u svjetskom mjerilu pokušavaju barem malo smanjiti nazadovanje trendova, ako ih već nisu u stanju unaprijediti.« Naravno, osim naftnih, tu su interesi i nuklearnih lobija.

Tehnologija kao rješenje eko-krise?

»Neki vide rješenje u razvoju tehnologije. Tehnologija bi na kraju trebala dati odgovore na sva pitanja: od nestašice energije pa do čiste okoline.« Zagovornici nuklearne energije promiču njezinu primjenu u »miroljubive svrhe«. Oni atomsku energiju čak reklamiraju kao »čistu« alternativu »prljavim fosilnim energentima« (nafti, ugljenu, plinu). A činjenica je da skladištenje najštetnijega (po dugotrajnim opasnim učincima) nuklearnoga »otpada« nije riješeno ni u jednoj zemlji.

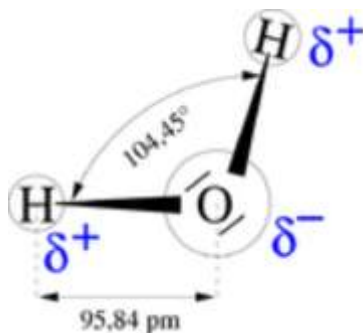
Treba li katastrofa da nas probudi?

Ovdje ni najrazvijenija tehnologija ne pomaže. Prisjetimo se nedavne nuklearne katastrofe u Japanu. Nju je proizveo čovjek. Ali postoje i brojne katastrofe koje sama zagađena i neuravnotežena priroda sve češće stvara. »Prirodna ravnoteža je sve više narušena, klima sve više okrnjena, ozračje se zagrijava, kao i

voda i zemlja. Biljne i životinjske vrste počinju odumirati, a ravnoteža se time još više narušava. Vremenske krajnosti su sve brojnije, sve je više s njima povezanih prirodnih katastrofa: suša, poplava, orkana, toplinskih valova, promjena u morskim tokovima, otapanja ledenjaka, nestajanja otoka.« »Želimo li mi biti generacija koja je mogla spriječiti uništenje zemaljske atmosfere, a to nije učinila? Želimo li mi biti oni ljudi koji su zbog pohlepe uništavali prirodu i živa bića? Želimo li mi biti odgovorni za najveći genocid u povijesti čovječanstva jer smo uništili životnu okolinu za buduće generacije?« Prirodu uništavamo destruktivnim navikama i suvremenom tehnologijom. Dakle, tehnologija je dio problema, a ne rješenje. Tehnologija i destruktivne navike su »utvare, droge protiv svjesnosti. Uspjeh, priznanje, veličina ega, bijeg u svijet televizije, nogometnih te filmskih junaka i iluzija. Bijeg je toliko udoban da nas uvlači u sebe. Međutim, utvarama će jednom doći kraj. Tada ćemo se morati suočiti sa sobom – ovdje i sada. Bijeg u udobnost utvara više neće biti moguć.« »Zar će nas priroda zaista morati potresti kako bismo se otrijeznili i razvili višu svjesnost? Zar ne možemo to učiniti sami, bez šoka katastrofe?« Možda su doista potrebne katastrofe planetarnih razmjera da većinu nas probude tako da napustimo svoje sebične interese zbog kojih uništavamo i budućnost naše djece. Da bismo promijenili svoje nerazumno ponašanje, možda je potrebno da doživimo i osobni šok (recimo, dijagnozu da bolujemo od neizlječive bolesti). Kao što je dijagnozu raka doživio i Janez Drnovšek (1950.-2008.), bivši predsjednik Predsjedništva SFRJ i bivši predsjednik Slovenije. Gornje misli o politici i okolišu naveli smo iz njegovih knjiga Smisao svijeta i postojanja i Misli o životu i osvješćivanju.

Anto Knežević

KEMIJSKE OSOBINE VODE

Po Modelu Nilsa Bora voda je spoj jednog atoma kisika i dva atoma vodika H₂O geometrijski postavljeni u jednoj ravni u čvrstoj valentnoj vezi, stvarajući izrazito polariziranu molekulu gdje sa jedne strane imamo dva atoma vodika a sa druge atom kisika. Ovakav raspored elemenata u molekuli vode uveliko predodređuje fizičke, kemijske i biološke osobine vode.

Vodik je element sa jednim protonom u jezgri i jednim elektronom koji kruži oko njega, atomske mase 1,00794(7), obzirom da prva ljuska (atomska putanja) treba imati dva elektrona zbog tog manjka je izrazito pozitivna atomska čestica. Čini 75% mase svemira, te je ishodišna tvar iz koje su nuklearnom fuzijom nastali ostali elementi. Zvijezde u glavnom nizu se uglavnom sastoje od vodika, u obliku plazme. Na zemlji je treći element po broju atoma u kemijskim vezama, sa kisikom izgara i nastaje voda uz oslobađanje velike količine energije. Fuzijom dva atoma izotopa vodika deuterija nastaje helij pri oslobađanju enormne fuzione energije (u budućnosti gorivo za elektrane). Od zraka je lakši 14,4 puta, gotovo ga nema u atmosferi jer ga svemirske struje otrgnu i raznose po kozmosu. Kao gorivo je vrlo kaloričan a produkt izgaranja je voda. Pogonsko gorivo u budućnosti.

Kisik je kemijski element koji u periodnom sustavu elemenata nosi simbol O, atomski (redni) broj mu je 8, a atomska masa mu iznosi 15,9994(3). Kisik je na sobnoj temperaturi plin. Javlja se u molekularnom obliku kao spoj dva atoma kisika, (kada se molekula obilježava s O₂) i kao spoj tri atoma kisika, (kada se molekula obilježava s O₃). Molekula O₃ naziva se ozon, ključni dio Zemljine atmosfere - 21%. U svemiru je treći element po zastupljenosti, iza vodika i helija a na zemlji se nalazi poslije željeza, dok čini 50% sastava zemljine kore. Ne gori već podržava gorenje i neophodan je za disanje i život na zemlji. Spojevi kisika sa drugim elementima se zovu oksidi.

Voda je neutralna tekućina i na skali od 1 kiselo do 14 lužina služi kao etalon neutralnosti PH=7.

Kiseline nastaju kada se u vodi otapaju oksidi nemetala kao na primjer: $\text{H}_2\text{O} + \text{SO}_3 \rightarrow \text{H}_2\text{SO}_4$ nastaje sumporna kiselina, a kao tipične mineralne kiseline najčešće srećemo: HCl - klorna kiselina, HNO₃ - dušična kiselina, H₃PO₄ - fosfatna kiselina, $\text{CO}_2 + \text{H}_2\text{O} \rightarrow \text{H}_2\text{CO}_3$ ugljična kiselina (gazirana ili kisela voda).

Lužine nastaju kada se u vodi rastvaraju oksidi metala kao na primjer:

Neutralizacija je kemijska reakcija u kojoj kiselina i baza reagiraju i daju sol i vodu. Drugim riječima, neutralizacija je nastajanje molekule vode od hidronijum iona (H₃O⁺) i hidroksid iona (OH⁻).

Reakcija neutralizacije je egzotermna (oslobađa toplotu)

Dakle, voda je neutralna tekućina, ali u kemijskim reakcijama vrlo aktivna i gradi veliki broj kemijskih jedinjenja anorganske, a naročito veliki broj jedinjenja organske kemije koja život znače.

Slijede fizičke i biolške osobine vode.

Pavo Vilić

HUTOVO BLATO

Na spomen blata ljudi reaguju skoro uvijek isto-prljavo, ružno, moralni padovi, dno dna....

Na spomen Hutovog blata, slika se mijenja-tajanstveni prostor tršćaka, kanala, egzotičnih krikova ptica, mir riba u vodi, lepetanje krila čaplji...Sa čamaca na veslo ispod slamnatih šešira škljocaju najbolje marke fotoaparata turista čak iz Japana s jedinom željom da se uhvati trenutak kad je riba u zraku i odraz ptice u vodi. Takve slike vrijedi imati za vječnost. Što iz zamućenog sjećanja, što iz proste želje da to jest tako i tako treba biti, i sam sam živio u takvom uvjerenju. Do prije neki dan. Televizija je njemačka, prilog iz Bugarske (Romi se okupljaju, plešu, uče strane jezike, politiku, ekonomiju i sve tako kako bi u skoroj budućnosti bili važni za svoj narod), pa prilog iz BiH-Hutovo Blato.

U čamac motorni sjedaju dvije spodobе u uniformama

specijalaca (šarene, boje pijeska uniforme) i naoružanjem za šesti svjetski rat. Procjenjujem da su: čamac + uniforme + puške + municija + ostala logistika = poprilično para. Ova se motornjača zajedno s posadom nemilosrdno probija predjelom kojem ni po čemu ne pripada čak ga skrnavi, grubo svojom pojavnošću, mirisom, nakanom. Onda počinje odstrel. Sve što leti, pliva i gmiže njihov je cilj. Padaju crne ptice iz plavog neba (biblijsko čudo!) nemilice. Krupna ih ruka spretno skuplja i ubacuje u čamac. Ranjena, udarajući jednim zdravim krilom, zavlaci se u trsku jedna „sretnica“. Njezin će život biti ograničen raspadom olovne sačme ili vidom neke grabljivice. Nakon što se dno čamca prilično zacrnilo i dok je iz kljunova padala kap po kap krvi, „lovci“ zaploviše na sigurnost kopna. Jedan od lovaca hvata za nožice po dvije-tri ptice, još žive i od stup (kao sa namjerom

postavljen) kratkim udarcima, prekraćuje im ptičji život. Egzekucija već viđena. Zatim slijedi račun: dvadeset pet ovih rijetkih ptica na crnom tržištu košta deset eura komad i nakon kratkog vremena osmijeh, jer poslije znaka jednakosti dobiveni rezultat ispunjava dušu lovca.

Ubrzo slijedi razgovor s čovjekom koji nosi titulu šefa ovog parka pucačine. On jako žali što nema dovoljno lovočuvara i što šira zajednica ne razumije s kakvim se problemima on susreće u borbi s nezakonitim pojavama i sve tako. Usput spominje kako je skorašnji požar u parku prirode Hutovo blato zapravo najvjerojatnije bio namjerno izazvan jer su neki „vrtlari“ od straha pred policijom spalili svoje nasade marihuane.

Golema količina blata na jednom mjestu!

Niaz Šabić

VIZIONAR I KARIZMATIK (II. dio)

Biznis je cvjetao, a priča o Apple-u i njegovu zaposleniku s rednim brojem nula sljedećih desetak godina nije bila ni po čemu posebna. Sve dok početkom osamdesetih Wozniak nije doživio zrakoplovnu nesreću u kojoj se ozbiljno ozlijedio te se odlučio povući iz Apple-a – ljubitelji crnog humora tu su nesreću prozvali osvetom tada već odavno pokojnog Pavla VI, zaboravljajući da bi zacijelo veću kaznu, tom logikom, zaslužio Jobs koji ga na to nagovorio. Ovog te priče nisu previše tangirale pa je unatoč odlasku svog najbližijeg partnera i dalje grabio velikim koracima dalje, bacivši se na proizvodnju Macintosha, prvog osobnog računala s grafičkim korisničkim sučeljem, mišem i mogućnošću umrežavanja – ideja je to koju je "posudio" od Xeroxa, nakon što je službeno posjetio njihove razvojne laboratorije. Da Macintosh zagaranirano uspije, u Apple je doveo tadašnjeg direktora Pepsi Cole, Johna Sculleya govoreći mu kako u životu mora iskoristiti priliku da promijeni svijet umjesto da prodaje "zašecerenu obojenu vodu". Taj ga je potez, međutim, koštao posla u vlastitoj kompaniji. Najprije je inzistirao na bezobraznoj reklamnoj kampanji za Macintosh, vrijednoj 15 milijuna dolara, u kojoj je parodijom na film "1984" nastao prema Orwellovom romanu njegovo računalo spasilo svijet od tiranije IBM-a. Potom je inzistirao na izuzetno visokoj cijeni od 2.500 dolara za Macintosh, a sva ta tvrdoglavost toliko ga je posvađala sa Scullyjem da je ovaj od Uprave zatražio Jobsovo otpuštanje te ga je i dobio. Apple-u je tada češće išlo loše nego dobro. Osmislili su par novih računala, čak i prvo ručno računalo Newton, jedan od prvih prijenosnika – PowerBook, no uglavnom su bezidejno lutali nikako ne uspijevajući pronaći hit-proizvod, što im je s Jobsom na čelu uvijek polazilo za rukom. Steve je za to vrijeme pokrenuo relativno uspješnu tvrtku NeXT koja se bavila proizvodnjom operacijskih sustava, a potom je investirao i u Pixar, poznati studio za računalnu animaciju koji je proizveo i nekoliko hit-crtića među kojima je bio i fantastični Toy Story. No kad je u Appleu već stvarno zagustilo, morali su ga ipak pozvati natrag – učinili su to tako što su kupili NeXT. Pred sam kraj prošlog desetljeća Stebe Jobs je ponovno imenovan generalnim direktorom Applea, a rad na novom hit-proizvodu inženjerske su jedinice unutar kompanije započele odmah po njegovu dolasku. Godinu-dvije po završetku razvoja taj se proizvod pojavio na policama trgovinama s elektroničkom robom i do danas je prodan u preko pedeset milijuna primjeraka. Ime mu je iPod, a za njega, baš kao i za Stevea Jobsa, danas zna gotovo svaki čovjek

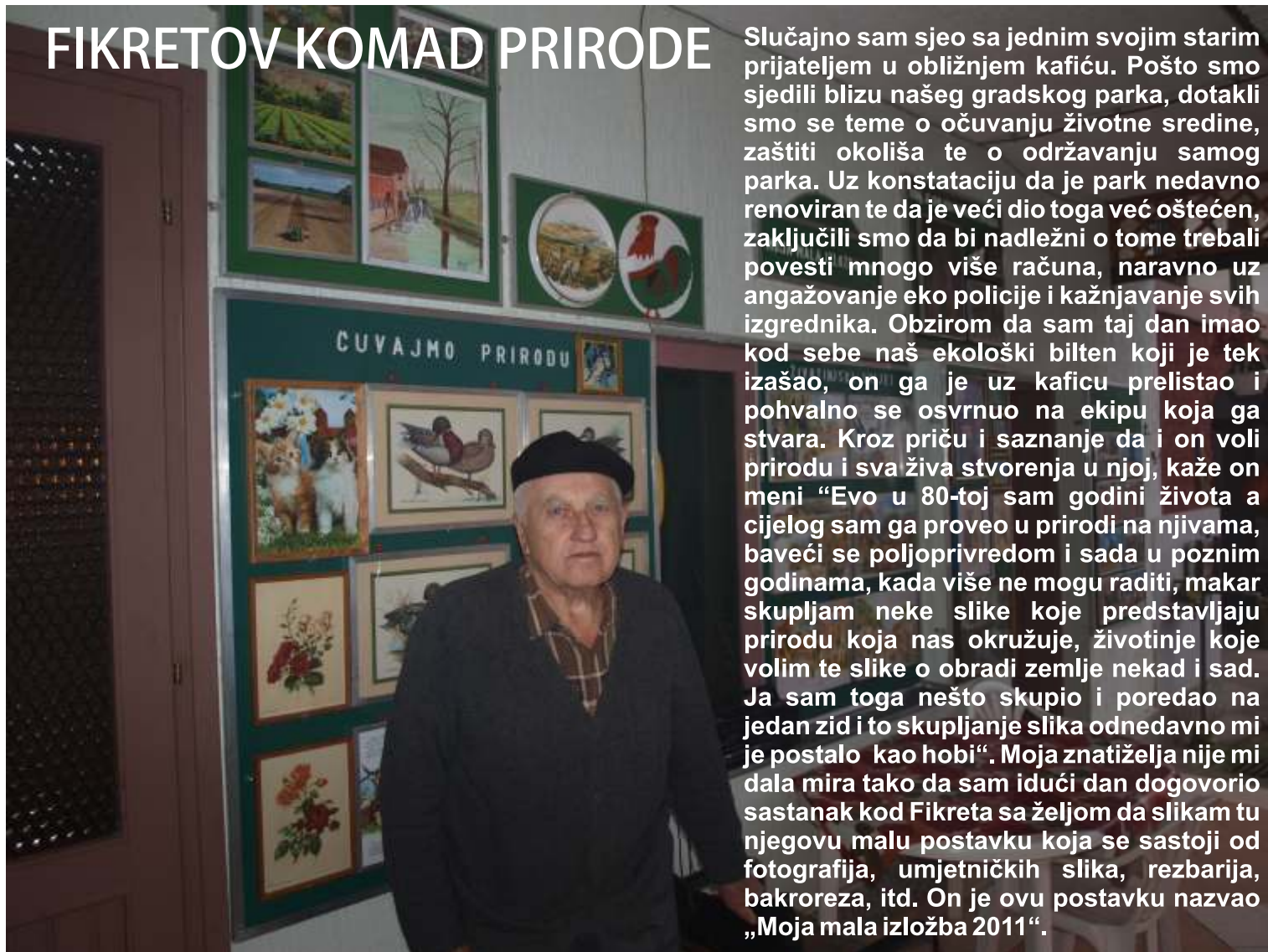
na svijetu. Odmah nakon što je 2002. u prodaju pušten prvi iPod, naprava kojom je Apple preokrenuo čitavu industriju distribucije glazbe nametnuvši MP3 playere kao nezaobilazne uređaje za slušanje glazbe i internet kao nezaobilazno mjesto za kupovinu glazbe, Steve Jobs je počeo razmišljati o stvaranju mobilnog telefona kojim će na isti način preokrenuti i čitavu industriju mobilnih telekomunikacija. Aparat je nakon toga stvarno predstavljen u siječnju 2007. na Macworldu, a u lipnju je krenuo i u prodaju, uz medijsku pompu kakva nije nikada prije pratila niti jedan drugi elektronički uređaj, a kamoli mobitel. Pojavom iPhonea, korisnici su konačno dobili mobitel kakav žele, a ne onakav kakvog su im nametali proizvođači mobitela, prilagođavajući se uslugama mobilnih operatera. Ovaj put su operateri koji prodaju iPhone svoju uslugu morali prilagoditi korisnicima. Industrija mobilne telefonije zbog Applea je tako u potpunosti postala podređena potrošaču, čak i u onim segmentima koji se nikako ne dotiču Apple-a, a kao i u slučaju konzumiranja glazbe, korisnici to mogu zahvaliti jednom od najvećih tehnoloških vizionara u povijesti čovječanstva - Steveu Jobsu. Nedugo nakon toga, činilo se da se Applevom preokretanju raznoraznih tržišta bliži konačno kraj - proširile su se glasine o tome kako je Jobs obolio od zloćudne bolesti, čemu su u prilog išle snimke njegovih tadašnjih javnih nastupa iz kojih je bilo očigledno kako je neprirodno puno smršavio. Svakom glasinom tog tipa dionica Apple-a malo bi posmula, a svakim demantijem iz Apple-ove središnjice ponovno bi se vratila na svoju uobičajenu putanju, sve dok pred sam kraj 2008. godine kompanija nije objavila kako na sljedećem MacWorldu Steve Jobs po prvi puta neće održati svoje redovito godišnje predavanje. Bio je to jasan znak da velikanu tehnološke revolucije sa zdravljem doista nije sve u redu. Nikad manje uzbudljiv MacWorld održan je uz očajanje organizatora koji je nakon sajma priznao kako bez Stevea ova manifestacije i nema nekog naročitog smisla, a niti punih tjedan dana kasnije iz Apple-a je stigla objava kako se Jobs povlači na bolovanje do kraja lipnja kako bi se posvetio liječenju dijagnosticirane kompleksne hormonalne neravnoteže zbog koje njegovo tijelo gubi proteine i mogućnost apsorpcije hrane. Urednici informatičkih tiskovina već su imali spremne nekrologe o tom luđaku koji im je iz broja u broj prodavao novinu, uvjereni kako je iPhone zadnja zabavna tehnološka novotarija kojom je Apple razdrmao medije, ali i način na koji koristimo tehnologiju. Srećom, takvo se praznovjerje pokazalo pogrešnim – par mjeseci kasnije desilo se Jobsovo uskrnuće u San Franciscu, gdje je kralj tehnologije i marketinga, izgledajući vrlo zdravo u svojem standardnom outfitu sačinjenom od iznošenih tenisica i crne dolčevite najavio spravu koja ovih dana tako bombastično i revolucionarno preokreće informatičku industriju, da se iPhone prema njoj čini kao mala nemoćna bebica. Riječ je, dakako, o iPadu, trenutačnoj perjanici Apple-ove ponude, posljednjem remek-djelu njezinog gazde.

Ove se godine Jobs povukao s mjesta CEO-a.

"Uvijek sam govorio da ću se povući ako dođe dan kada više ne budem mogao obavljati svoje dužnosti i da ću vam prvi reći kada više ne budem mogao izvršavati posao koji se od mene, kao direktora Apple-a očekuje. Nažalost, taj dan je stigao", napisao je Jobs u priopćenju kojim je potvrdio svoju ostavku.

Ilica Vidović

FIKRETOV KOMAD PRIRODE

Slučajno sam sjeo sa jednim svojim starim prijateljem u obližnjem kafiću. Pošto smo sjedili blizu našeg gradskog parka, dotakli smo se teme o očuvanju životne sredine, zaštiti okoliša te o održavanju samog parka. Uz konstataciju da je park nedavno renoviran te da je veći dio toga već oštećen, zaključili smo da bi nadležni o tome trebali povesti mnogo više računa, naravno uz angažovanje eko policije i kažnjavanje svih izgređenika. Obzirom da sam taj dan imao kod sebe naš ekološki bilten koji je tek izašao, on ga je uz kavicu prelistao i pohvalno se osvrnuo na ekipu koja ga stvara. Kroz priču i saznanje da i on voli prirodu i sva živa stvorenja u njoj, kaže on meni "Evo u 80-toj sam godini života a cijelog sam ga proveo u prirodi na njivama, baveći se poljoprivredom i sada u poznim godinama, kada više ne mogu raditi, makar skupljam neke slike koje predstavljaju prirodu koja nas okružuje, životinje koje volim te slike o obradi zemlje nekad i sad. Ja sam toga nešto skupio i poredao na jedan zid i to skupljanje slika odnedavno mi je postalo kao hobi". Moja znatiželja nije mi dala mira tako da sam idući dan dogovorio sastanak kod Fikreta sa željom da slikam tu njegovu malu postavku koja se sastoji od fotografija, umjetničkih slika, rezbarija, bakroreza, itd. On je ovu postavku nazvao „Moja mala izložba 2011“.

Kad u proljeće prođem

Kad u proljeće prođem seoskim krajem,
kroz njive i šume,
vidim kako sve u prirodi
traži svoj put ka svjetlu.

Najmanja sjemenka raste
u tami zemlje prema svjetlu.
Svako drvo u gustoj šumi
pruža svoje grane prema svjetlu.

Svaki cvijet pruža svakog dana
svoju cvjetnu čašku
prema suncu.

Nevjerojatno čudo!
Sve dolazi k životu.
Sve raste prema svjetlu.

Samo se čovjek okrenuo od svijeta.
Čovjek, to maleno čudno biće.
Postao je siv sa sivom materijom.
Gdje se potiskuje duh
guši se čovjekov životni korijen.
Gdje se otjera duh,
život postaje besmislen, jednoličan, beznadan.

Phil Bosmans
(Odabrala: Mara Barišić)

Asmer Kršić

KALENDAR ZNAČAJNIH DATUMA

01.03.
SVJETSKI DAN CIVILNE ZAŠTITE
14.03.
MEĐUNARODNI DAN RIJEKA
21.03.
SVJETSKI DAN ŠUMA
22.03.
SVJETSKI DAN VODA
07.04.
SVJETSKI DAN ZDRAVLJA
22.04.
DAN PLANETE ZEMLJE
22.04.
SVJETSKI DAN ZAŠTITE ŽIVOTINJA
25.04.
DAN DRVETA
26.04.
DAN ČERNOBILSKJE KATASTROFE

Redakcija